

Seria VI

Nr.1/2019

DRUM DE LUMINA

REVISTA ȘCOLII GIMNAZIALE "SILVANIA"
ȘIMLEU SILVANIEI

Număr omagial dedicat Centenarului Marii Uniri

Copilăria este tărâmul unde imaginația devine penelul fermecat cu care copiii își zugrăvesc propria lume, dând culoare cuvintelor și cuvintelor culori. Trecând prin copilărie pe aripile imaginației și ale creativității, copilul transformă realitatea înconjurătoare într-un univers pe a cărui arhitectură își pune propria amprentă.

Elevul deține instrumentele necesare pentru a zugrăvi pe hârtie, prin cuvinte și culori, imaginea vie a lumii sale.

Revista *Drum de lumină* își propune să ofere elevilor, dar și profesorilor, spațiul în care să-și exprime gândurile, ideile, creativitatea; își propune să facă cunoscut, să valorifice frumosul, să stimuleze și să dezvolte interesul pentru esteticul întrupat în toate aspectele vieții.

COLECTIVUL DE REDACȚIE

COLECTIVUL DE REDACȚIE:

COORDONATORI: Director, prof. Angela Maria Lipo
Director adjunct, prof. Marioara Ghile
Prof. învă. primar Florica Bodea
Prof. învă. primar Eleonora Marinkaș
Prof. logoped Narcisa Ioana
Înv. Maria Chereji
Prof. Costăș Nicoleta
Prof. logoped Codruța Cristolțan

Redactor: prof. învă. primar Florica Bodea

COLABORATORI: profesori, învățători, elevi

TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ:

prof. învă. primar Eleonora Marinkaș

COPERTA:

Prof. logoped Narcisa Ioana

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „SILVANIA”

Str. 1 Decembrie 1918, nr 14, ȘIMLEU SILVANIEI, jud. SĂLAJ

Telefon/Fax: 0260 679439

E-mail: scgimnr1@yahoo.com

CUPRINS

Cuvântul directorului	2
Proiectul de parteneriat strategic Erasmus + „Journeys Outline Youth”	
Întâlnire de proiect in Estonia	3
Anul centenar 2018 - Sălajul și Marea Unire	6
Interviu cu un prizonier de război	8
Curiozități despre plante	12
Corpul uman - o minune a lui Dumnezeu	13
Atelierul de creație	14
Cum sprijinim dezvoltarea limbajului și a comunicării preșcolarului în calitate de părinți	29
Centenar călător – Șimleu Silvaniei	30
În lumea rimelor și a caligrafiei	31
Cum îmi pot îmbunătăți dicția?	32
Cadrul didactic de sprijin - personaj nou în învățământul de masă	34
Proiectul de parteneriat strategic Erasmus + „Journeys Outline Youth”	
Sistemul de învățământ din Estonia	36
Ne mândrim cu obiceiurile și tradițiile noastre - tradiții și obiceiuri de iarnă	38

Cuvântul DIRECTORULUI

„SILVANIA” - O ȘCOALĂ A INIMILOR NOASTRE

În fiecare zi, grija și preocupările noastre se îndreaptă către cei pe care vrem să-i creștem frumos, să-i ajutăm să facă un pas înainte în ce privește achizițiile lor de cunoștințe și de purtare exemplară. Unul dintre lucrurile cele mai emoționante pe care le trăim în școala noastră este acela de a ne deschide porțile la începutul anului școlar pentru micii școlari de clasă pregătitoare pe care îi vedem crescând, descoperindu-le și ajutându-i să-și valorifice talentele în tărâmul grăbit al anilor de școală primară și de gimnaziu și văzându-i în cele din urmă la finalul clasei a VIII-a pregătiți să-și ia zborul către zări dintre cele mai diverse, ducând cu ei parte din inimile noastre.

Școala noastră este o punte de legătură. Suntem parte dintr-un proiect Erasmus alături de alte țări europene, iar colegii noștri vor vizita și în acest an școli din țările respective. La rândul nostru, am fost gazdă a delegațiilor străine din țările partenere. Aceste vizite reciproce în cadrul proiectului ne îmbogățesc și pe unii, și pe alții, ne oferă noi perspective în educație, avem posibilitatea să cunoaștem abordări noi ale aceluiași probleme educative.

O multitudine de parteneriate educaționale, concursuri, proiecte ne leagă de celelalte insituții ale orașului nostru, dar și de instituții și școli din județ și din țară. Elevii și profesorii noștri sunt implicați activ în viața socială și culturală.

Încercăm să fim pentru elevii noștri nu numai dascăli, ci și părinți care se preocupă ca ei să se simtă bine la școală. Acest lucru este posibil deoarece cu toții punem în slujba educației multă dăruire și dragoste alături de cunoașterea propriei discipline de specialitate.

Doresc tuturor, celor care fac parte din marea familie a școlii, multă putere de muncă și rezultate pe măsură!

Profesor, Angela – Maria LIPO

Journeys Outline Youth (J.O.Y.)

Nr. de referință 2017-1-RO01-KA219-037340

Întâlnire de proiect în Estonia

Coordonator proiect în
Școala Gimnazială "Silvania", Pop Camelia

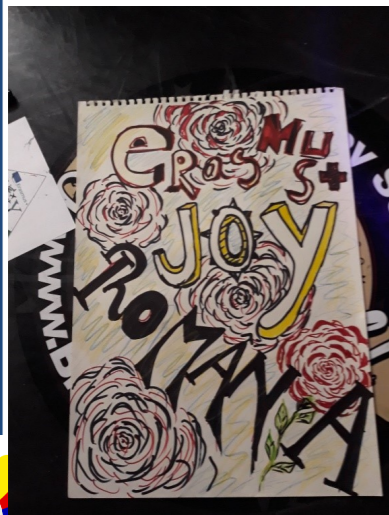
În perioada 19-23 noiembrie 2018, 5 elevi și 3 profesori din școala noastră au participat la cea de-a treia mobilitate a proiectului Erasmus+, de parteneriat strategic între școli "Journeys Outline Youth". Mobilitatea a fost găzduită de Nurme Kool, școala parteneră din localitatea Paide, Estonia. Această mobilitate face parte din calendarul activităților proiectului, pentru care școala a primit finanțare de la Comisia Europeană, în cadrul programului Erasmus+.

Obiectivele întâlnirii au fost:

- ◆ Familiarizarea cu metode practice de învățare a disciplinelor din aria Științe;
 - ◆ Dezvoltarea comunicării orale și scrise în limba engleză;
 - ◆ Realizarea unui studiu comparativ între sistemul de învățământ din țările partenere;
 - ◆ Cunoașterea sistemului de evaluare la final de ciclu în țările partenere;
 - ◆ Familiarizarea cu sistemul de evaluare al cadrelor didactice în diferite sisteme de învățământ;
- La această întâlnire au participat și partenerii de proiect din Italia și Croatia, echipele fiind compuse, în fiecare caz, din 5 elevi și 3 profesori.

Școala gazdă, Nurme Kool, este o școală pentru copii cu nevoi speciale, numărul de elevi ai școlii fiind de 78, pregătiți de 12 cadre didactice, 3 consilieri școlari, 3 logopezi, 5 terapeuți. Școala are și un număr de 5 profesori afiliați care realizează, în programul de după-amiază diverse activități de recuperare sau terapii (dans, muzică, pictură). Din punct de vedere al dotării, școala din Estonia este o școală nouă, a fost reabilitată în 2014 cu fonduri europene și are 2 locații, vizitate de noi pe durata vizitei. În locația din Paide, elevii au programul școlar de la 8 la 16, când se întorc în familii. Clădirea din Painurme, situată la 20 km de Paide funcționează în regim de internat și este destinată elevilor cu afecțiuni severe, care au nevoie de tratament și terapie permanentă,

„Câți cărbuni în vatră/ Atâția boi în poiată/ Câte paie pe coteț/ Atâția copii în undeț/
Câte scoarțe pă tăietor/ Atâtea fete după cuptor”.

Aceste vorbe sugerează semnul dăinuirii noastre și dorința noastră de a dăinui aici, de a lucra pământul, de a-l face să rodească, cu de toate. Bogăția la casa omului e semn că omul dă un rost vieții sale. Boin în poiata gospodarului sunt semnul hărniciei și al dragostei de muncă, de animale, de creșterea lor. De aceea, urarea din colind avea în vedere acest legământ al omului cu ceea ce se află în preajma lui.

În aceste colinzi este vorba de îndeletnicirile cele mai vechi ale neamului românesc, de vânătoarea cerbului pe munte, de spicul grâului și de floarea-soarelui, de soare și de razele lui calde, care suie țarina bogată în sus.

Un obicei foarte cunoscut este „tăierea porcului” În acea zi se pregătesc bucatele tradiționale pentru Crăciun: cârnați, caltaboși, jumări, sângerete, slănină(clisă) sau suncă, etc. Tot atunci se toacă și carnea pentru sarmale, iar pulpele se tranșează pentru friptură. Unele dintre preparate se pun la afumat (cârnații, slăcina, etc.). Imediat după sacrificare, gospodarul face “pomana porcului”: oferă celor care l-au ajutat la tăiat (uneori și vecinilor) șorici, carne proaspăt prajită, jumări și un pahar de vin sau țuică. În puținele zile rămase până la Crăciun, gospodinele fac piftie (răcitură), sarmale, cozonaci și prăjituri diverse. În același timp, începe curățenia în casă și în curte, împodobirea locuinței și pregătirea hainelor pentru Sărbători.

Un alt obicei foarte cunoscut este împodobirea pomului de Crăciun, a bradului. Bradul care este veșnic verde simbolizează viața, făcându-se astfel analogie cu viața care intră în lume o dată cu Nașterea Fiului lui Dumnezeu, Căci „Cel Ce este Viața „se naște pentru ca noi să dobândim viața veșnică”. Noaptea, Moș Crăciun aduce daruri, pe care le pune sub brad bineînțeles, numai celor care merită.

Cele câteva obiceiuri schițate doar, nu sunt nici pe departe epuizate, dacă ne gândim că, în toată zona Șimleului, ele au istorie veche și dăinuiesc tocmai de aceea până în zilele noastre. Șimleul, cu oamenii săi de astăzi, a perpetuat obiceiurile aduse de cei din apropierea orașului, din comune și sate, ca mărturie ale unei continuități etnice. De fapt, cei de aici numai atunci se bucură și sunt ei înșiși oameni adevărați, când pot să se adune la un loc la lumina dătătoare de viață a acestor obiceiuri, de o neasemuită frumusețe.

Nasterea Domnului

Marele nostru scriitor, Alexandru Vlahuță, spunea atât de frumos în scrierile sale, că „*datinile, proverbele, muzica și poezia sunt arhivele popoarelor, iar cu ele se poate constitui trecutul lor îndepărtat. Căci nu există bucurii mai de preț ca averea de cuget și simțire inclusă și păstrată cu sfântă grijă de-a lungul vremurilor în adâncul sufletului românesc, al moșilor și strămoșilor noștri.*”

Folclorul reprezintă oglinda vie a existenței poporului român, o dovadă grăitoare a străvechii unități culturale a poporului român. Extraordinarul tezaur folcloric al poporului nostru constituie o componentă valoroasă a acestei moșteniri.

Totul e tradiție, totul e ceea ce am moștenit de la strămoșii noștri și totul e cum vom reuși să păstrăm și să transmitem mai departe generațiilor următoare!

Obiceiurile din ținutul șimleuan țin și ele de marile momente ale vieții (naștere, nuntă și moarte), dar și de anotimpurile anului, de ritmurile acestora, din primăvară și până în iarnă. Șimleul, în decursul timpului, s-a dezvoltat cultural în domeniul de manifestare a acestor obiceiuri puternice. Șimleuanii, cei mai mulți dintre ei, nu numai cei de azi, sunt proveniți din satele înconjurătoare. Cei veniți în Șimleu au adus cu ei și obiceiurile moștenite.

Obiceiurile țin de conștiința poporului român pentru că exprimă înțelepciunea populară a acestui neam și sunt baze ale bogăției noastre spirituale. Dintre toate, cele mai răspândite și mai grandioase s-au dovedit a fi cele legate de marele Praznic al Crăciunului și de sărbătorirea Anului Nou. Repertoriul tradițional al obiceiurilor și tradițiilor noastre cuprinde colindele propriu-zise, Steaua, Viflaimul/Irozii, Plugușorul, Sorcova, iar la „Botezul Domnului”- Ciuraleisa / Chiraleisa. Se spune că în seara de Ajun al Sfântului Crăciun cerurile se deschid și cei evlavioși pot auzi glasurile îngerilor

Primele semne ale Sărbătorii Nașterii Domnului le dau grupurile de colindători, care pornesc din casă în casă pentru a vesti nașterea Pruncului Sfânt în ieslea cea săracă și a le ura gazdelor fericire, sănătate, prosperitate și la mulți ani!

De Crăciun, cei mici, care umblau cu colinda se numeau „cocuțătorii”, căci ei, cu traistele lor lungi în grumaz, primeau pentru colindat un cocuț (un colac mic); acum „cocuțătorii” primesc alt fel de recompense pentru colindă. Vin apoi cei cu „Steaua” și cu „Viflaimul”, apoi, după miezul nopții, bătrânii, cu „corinzile” lor cele vechi, pe care nu oricine le știe. Feciorii umblă cu „Colinda mare (Feciorii)”, pe la fete, cu muzicanții după ei.

Crăciunul mai este numit și sărbătoarea familiei; este ocazia când toți se reunesc, părinți, copii, nepoți, își fac daruri, se bucură de clipele petrecute împreună în jurul mesei, cu credința că prin cinstirea cum se cuvine a sărbătorilor vor avea un an mai bogat.

Obiceiurile de Anul Nou aduc în casa omului aceleași urări de bine, de belșug și ele sunt legate de ritualurile agrare, ca „Plugușorul”, ori de începutul noului an, ca „Sorcova”. Aceste obiceiuri n-au dispărut nici azi, și le găsim doar în așezările românești.

Un exemplu de urare este:

care părăsesc sediul școlii doar pe durata vacanțelor.

Programul întâlnirii a fost unul dens, elevii participanți au avut de realizat prezentări pe diverse teme. Elevii din Croația au prezentat instrumentele TIC folosite în proiect pentru realizarea produselor proiectului, diseminării, evaluării. Echipa din Italia a prezentat experiențele Erasmus pe care le-a avut școala în ultimii ani. Elevii din România au prezentat o lecție de istorie a României, la 100 de ani de la Marea Unire, iar elevii din Estonia au prezentat proiectul de științe pe care l-au desfășurat din luna septembrie, și care urmărea comportamentul animalelor la schimbările sezoniere, prin înregistrarea video a acestora și analiza observațiilor înregistrate.

Elevii și profesorii au luat contact cu modul în care matematica, geografia, fizica, chimia

pot fi învățate într-un mod plăcut, atractiv la Science Centre AHHA, care reprezintă un centru de vizite atractiv la nivel internațional, care îi motivează atât pe vizitatorii interni, cât și pe cei străini să aleagă Europa de Sud-Est ca destinație, fiind, în același timp, cel mai preferat centru de învățământ extracurricular din Estonia pentru studenți, profesori/ instructori și profesori în formare, dar și pentru instituții de învățământ, dar și un centru de competențe de conducere pentru crearea și construirea de expoziții în Estonia și un partener renumit pentru țările străine. O lecție de istorie interactivă a fost pregătită pentru elevi și profesori la Wittenstein Centre, informații despre apariția și dezvoltarea țării de-a lungul secolelor, tradiții, mituri, folclor, îmbogățind experiența culturală a tuturor. Elevii au avut ocazia să participe la diferite workshop-uri, realizare de experimente, creare de produse diferite.

Profesorii și elevii de la Nurme Kool, au pregătit activități care facilitau cooperarea și comunicarea între elevii din școlile partenere, atât competiții de tip quiz, utilizând instrumente TIC sau diferite tehnici artistice din domeniul picturii, graficii, dansului sau sportului. Am fost familiarizați cu tradiții de iarnă estoniene, dar și cu prezentarea personalităților estoniene, din domeniul culturii, artei, științei care au promovat Estonia în Europa de ieri și de azi.

Cadrele didactice participante la întâlnire au realizat prezentări pe tema “Evaluarea cadrelor didactice”. Astfel am aflat modul în care profesorii se dezvoltă din punct de vedere profesional, cum le este evaluată evoluția și care sunt perspectivele în ceea ce privește

cariera didactică în fiecare țară parteneră. A fost o activitate continuată de dezbateri și discuții referitoare la modul în care cadrele didactice își desfășoară activitatea de la debut până la vârsta pensionării, provocările pe care le cunoaște această profesie în epoca modernă, riscurile și amenințările la care este supusă.

Întâlnirea cu reprezentanții comunității locale, la Primăria orașului Paide, a fost ocazia de a afla despre interesul și susținerea de care se bucură școala în comunitate, despre oportunitățile pe care le oferă elevilor și profesorilor, dar și despre programele de alfabetizare pe care le susține financiar și logistic pentru cei care doresc a doua șansă pentru finalizarea studiilor.

Elevii din școala noastră au fost impresionați de toate aspectele întâlnirii: spațiile școlare, dotările, atmosfera din școală, activitățile organizate, întâlnirea cu elevii din școlile partenere.

Noi, profesorii participanți, am apreciat efortul depus de profesorii estonieni în organizare, activități, deschidere spre nevoile noastre, comunicare și căldura cu care au realizat toate activitățile întâlnirii, fără a neglija activitățile la clasă.

Întâlnirea din Estonia a fost pentru toți o lecție despre modul în care profesorii și elevii pot colabora pentru atingerea unor obiective. A fost o lecție despre modul în care o țară mică își concentrează resursele pentru dezvoltarea sistemului de învățământ.

Proiectele europene reprezintă o oportunitate de a descoperi spațiul educational și cultural european, de dezvoltare profesională și personală, oportunitate oferită prin programul Erasmus+, al Comisiei Europene.

Mai multe imagini din activitățile derulate în această săptămână au fost postate pe pagina de facebook a școlii la adresa <https://www.facebook.com/ScoalaSilvania> sau pe pagina web a școlii la adresa www.scoalasilvania.ro, pe pagina web a proiectului la adresa <http://www.erasmus-joy.eu/>.

"Material realizat cu sprijinul financiar al Comisiei Europene. Conținutul prezentului material reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor, iar Agenția Națională și Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care va fi folosit conținutul informației."

Aproape jumătate dintre profesorii estonieni au peste 50 de ani, iar profesorii estonieni au unele dintre cele mai scăzute salarii din țările OCDE?

Cadrele didactice estoniene raportează mai puțin timp petrecut pentru sarcinile administrative și pentru "păstrarea ordinii" și mai mult timp pentru predare și învățare decât multe alte țări?

În Estonia nu există inspectorat și nu se efectuează o inspecție complexă? În schimb, Ministerul Educației și Cercetării efectuează inspecții școlare individuale în principal pentru cererile de licențiere sau în cazul plângerilor.

Ministerul are inițiative de a îndrepta atenția asupra predării și învățării la toate nivelurile de educație, pentru a sprijini dezvoltarea a opt competențe care cuprind abilitățile cognitive și sociale, creativitatea și spiritul antreprenorial și utilizarea și mai eficientă a tehnologiile digitale în procesul educațional?

"Material realizat cu sprijinul financiar al Comisiei Europene. Conținutul prezentului material reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor, iar Agenția Națională și Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care va fi folosit conținutul informației."

NE MÂNDRIM CU OBICEIURILE ȘI TRADIȚIILE NOASTRE

- tradiții și obiceiuri de iarnă -

Profesor învățământ primar, Bonțe Adriana -Maria
Școala Gimnazială „Silvania” Șimleu Silvaniei

Motto:

„Un popor fără tradiții este un popor fără viitor.”

Alberto Lleras Camargo

Datinile legate de sărbători, fac parte din cultura tradițională a neamului nostru și ne ajută să înțelegem sărbătoarea respectivă, precum și să ne bucurăm împreună de Marele Praznic, cel al Nașterii Domnului nostru, Isus Hristos. Păstrarea acestor datini și obiceiuri este o dovadă vie a faptului că avem o conștiință a neamului din care facem parte.

Obiceiurile de iarnă încep cu lăsatul secului Postului Crăciunului (15 noiembrie) și țin până la Sfântul Ioan (7 ianuarie). Este o perioadă bogată în datini, obiceiuri și tradiții, reperatele cele mai importante fiind: Postul Crăciunului, Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza și Sfântul Ioan.

școală, manuale gratuite, transport școlar gratuit și multe activități extrașcolare? Sistemul trebuie să aibă grijă de copiii care au nevoie de sprijin suplimentar. De exemplu, multe școli oferă și micul dejun pentru elevii care vin înfomețați la școală.

Multe școli au centre de sprijin pentru a ajuta elevii care au dificultăți de învățare sau probleme disciplinare? În cazul în care școala este prea mică pentru a angaja un psiholog cu normă întreagă sau un terapeut, școala oferă serviciul prin intermediul centrelor de sprijin finanțate de stat.

Elevii care au dificultăți în a urma curriculumul obișnuit au un program individual de studiu, repetarea anului școlar nu se practică? Școlile nu primesc fonduri suplimentare doar pentru că au mai mulți elevi din medii socio-economice sărace. De fapt, aceasta nu este o problemă la școli - școlile acordă atenție rezultatelor elevilor și nu mediului din care provin.

Estonia garantează dreptul la o educație preșcolară finanțată din fonduri comunitare pentru

fiecare copil începând cu vârsta de un an și jumătate, aceste centre de educație timpurie au un curriculum național care pune accentul pe șapte aspecte ale dezvoltării, inclusiv artele, muzica, mișcarea, limba și matematica?

Sistemul obligatoriu de învățământ de bază include 9 ani

de școală primară, 4 de școală secundară și învățământul superior de 3 la până 5 ani?

Estonia are un întreg sistem de școli de hobby și activități de tineret (o moștenire a sistemului sovietic) la care copiii pot participa; elevii primesc finanțare din partea municipalității pentru a participa la cel puțin o activitate afterschool pe săptămână?

Școlile respectă cadrul curriculumului național care pune accentul pe limbă, matematică și știință, dar sprijină și alte aspecte ale dezvoltării? S-a convenit asupra rezultatelor de bază pe care trebuie să le aibă un elev, dar fiecare școală și profesor pot decide cu privire la modul în care ating obiectivele.

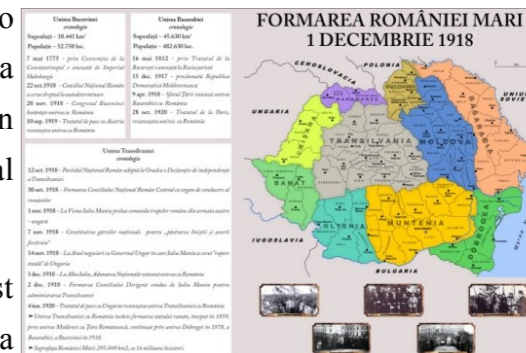
Se acordă o mare importanță formării continue a cadrelor didactice, oferindu-li-se posibilitatea de a participa la diferite cursuri de formare gratuite? În decursul a 5 ani, fiecare profesor trebuie să parcurgă 160 de ore de formare.

ANUL CENTENAR 2018

Sălajul și Marea Unire

Profesor, Silviu Junjan
Școala Gimnazială „Silvania”

La 100 de ani, la centenar, se cuvine să facem o scurtă rememorare a desfășurării pe scurt a evenimentelor anului 1918. Marea Unire s-a făcut în timpul desfășurării Primului Război Mondial și al Revoluției bolșevice din Rusia.

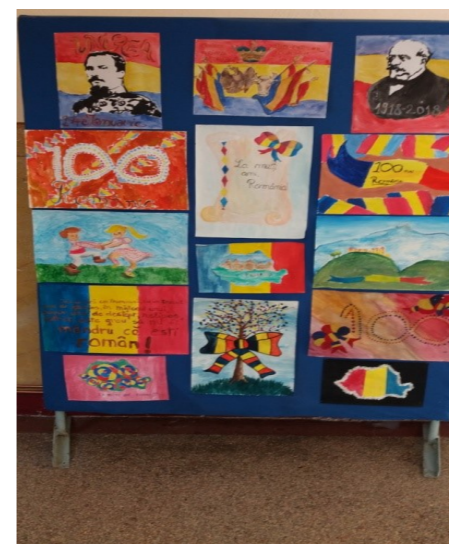

Prima provincie care s-a unit cu România a fost Basarabia. În 1812 aceasta prin Tratatul de la București a fost anexată la Rusia țaristă. Avea suprafața de 45.630 km² și populația de 482.630 locuitori. La 25 octombrie 1917 Congresul ostașilor moldoveni proclama autonomia Basarabiei și formarea Sfatului Țării, iar la 15 decembrie 1917 a fost proclamată Republica Democratică Moldovenească. La 24 ianuarie 1918 la Chișinău, Sfatul Țării votează independența Republicii Democratice Moldovenești. La 27 martie 1918 la Chișinău Sfatul Țării votează unirea Basarabiei cu România. „În numele poporului Basarabiei Sfatul Țării declară: Republica Democratică Moldovenească (Basarabia) în hotarele ei (...) de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mama sa, România.”

A doua provincie care s-a unit cu România a fost Bucovina care prin Convenția de la Constantinopol din 7 mai 1775 a fost anexată de Imperiul Habsburgic. Avea suprafața de 10.441 km² și populația de 52.750 locuitori. La 17 octombrie 1918 deputații români din

Parlamentul de la Budapesta au constituit Consiliul Național Român (C.N.R.). La 22 octombrie C.N.R. a cerut în numele națiunii dreptul la autodeterminare, iar la 25 noiembrie - C.N.R. stabilește instituțiile autonomiei Bucovinei. La 28 noiembrie 1918 - Congresul Bucovinei hotărăște în unanimitate „Unirea necondiționată și pentru vecie a Bucovinei, în vechiile ei hotare până la Ceremuș, Colacin și Nistru, cu Regatul României”.

A treia provincie care s-a unit cu România a fost Transilvania. La 18 octombrie 1918 Declarația de independență a Transilvaniei, adoptată la Oradea, este

citită în Parlamentul de la Budapesta de dr. Alexandru Vaida — Voevod. La 1 noiembrie La Viena Iuliu Maniu prelua comanda trupelor române din armata austro-ungară, iar la 7 noiembrie 1918 Consiliul Național Român Central (CNRC) hotărăște înființarea de gărzi naționale și de gărzi civile în Transilvania și Ungaria, pentru „păstrarea liniștii și averii fiecăruia”. După eșuarea din 13-14 noiembrie 1918 a negocierilor de la Arad între CNRC și Guvernul Ungariei, în care Iuliu Maniu a cerut „rupere totală” de Ungaria, la 20 noiembrie 1918 s-a convocat la 1 decembrie Marea Adunare Națională la Alba Iulia. Aceasta cu participarea a 1.228 de delegați aleși și 100.000 de participanți a hotărât unirea cu România: „Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia în ziua de 1 decembrie 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România”.

Din județul Sălaj au participat la Adunarea de la Alba Iulia Alexandru Aciu, Victor Deleu, Cassiu Maniu, Iuliu Coroianu, Alexandru Aciu, Ioan Talos, pr. Valentin Coposu, Coriolan Steer, Nicolae Munțiu, Iuliu P. Mureșan, Pompei Fărcaș, Cornelia Maniu, Emanoil Stanca, iar dr. Iuliu Maniu a fost ales președinte al consiliului Dirigent în 2 decembrie 1918.

Unirea Transilvaniei cu România încheie procesul de făurire a statului național unitar român, proces început în 1859, prin unirea Moldovei cu Țara Românească, continuat prin unirea Dobrogei în 1878, a Basarabiei și a Bucovinei în 1918. Suprafața României Mari ajunge la 295.049 km², cu o populație de 16,5 milioane de locuitori.

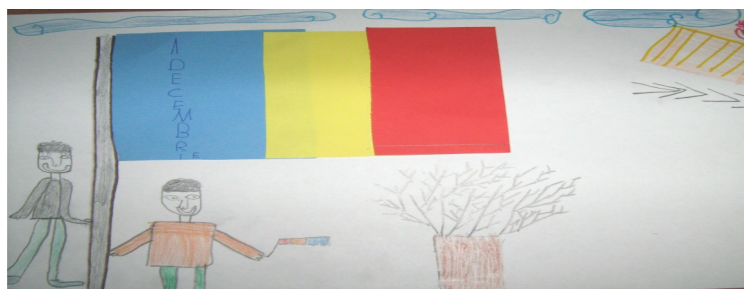
La 29 decembrie 1919 Parlamentul României votează legile de ratificare a unirii Transilvaniei, Crișanei, Maramureșului, Banatului, Bucovinei și Basarabiei cu România. Hotărârile Unirii au fost recunoscute de Tratatul internațional în perioada 1919-1920.

Realizarea României Mari în 1918 a reprezentat exprimarea voinței românilor de a avea o țară care să-i cuprindă, să le apere drepturile și interesele, a fost un moment în care și-au depășit interesele mărunte și au luptat pentru o cauză majoră, națională.

Bibliografie:

Pop Ioan-Aurel, *Istoria românilor*, Ed. Litera, București 2010, p. 156 – 160.

Vetișanu-Mocanu Vasile, *Cartea Șimleului*, Ed. Litera, București 1985, p. 165 – 166.

lăudați la cel mai mic progres. Să elaborăm activități la care să poată participa cu succes toți elevii, atractive, interesante, să folosim materiale didactice care să asigure accesul egal al tuturor elevilor, să utilizăm o gamă de strategii bazate pe cooperare, pentru a menține treaz interesul tuturor elevilor.

Elevii trebuie tratați diferențiat pentru că și ei sunt diferiți, adică: au abilități diferite, au interese diferite, au diferite experiențe anterioare de învățare, provin din medii sociale diferite, au diferite comportamente afective, au potențial individual de învățare.

PROIECTUL DE PARTENERIAT STRATEGIC Erasmus+

Journeys Outline Youth (J.O.Y.)

Nr. de referință 2017-1-RO01-KA219-037340

Știați că....?

Sistemul de învățământ din Estonia

Coordonator proiect, Pop Camelia

Rezultatele elevilor din Estonia sunt cele mai bune din Europa și printre cele mai bune din întreaga lume, conform testelor PISA?

Mai mult de o treime dintre elevii estonieni din medii socio-economice scăzute se numără printre cei mai performanți la testele PISA?

În urma analizei rezultatelor la testele internaționale PISA, s-a observat existența unor diferențe de gen, și anume: faptul că fetele se descurcă mai bine la partea de citit, iar băieții excelează la matematică?

Estonia este lider în ceea ce privește utilizarea platformelor web și e-școlare; mai puțin de două procente dintre studenții estonieni au o zi de școală obișnuită, fără a utiliza Internetul?

Toți elevii au acces egal la educație, iar școlile trebuie să ofere cel mai bun mediu de învățare pentru toată lumea, indiferent de contextul socio-economic al elevilor?

Toți copiii primesc un prânz gratuit la

- participă la evaluarea inițială a copilului împreună cu cadrul didactic de la clasă, pentru a putea evalua nivelul comportamentului anterior intervenției și pentru a avea un punct de reper în aprecierea modificărilor ulterioare;

- colaborează la elaborarea planului individualizat de recuperare - PIP, care este util pentru planificarea și coordonarea serviciilor individuale, scopul final al PIP fiind acela de a răspunde cerințelor copilului, de a asigura dezvoltarea sa, menținerea, îmbunătățirea autonomiei și favorizarea integrării sociale, ținând

seama de varietatea metodelor de intervenție care trebuie adaptate cerințelor individuale și disponibilitatea resurselor;

- participă activ la adaptarea programei curriculare școlare împreună cu membrii comisiei de evaluare;

- informează cadrele didactice în cadrul comisiilor metodice cu privire la problematica educației integrate și modul de lucru cu elevii cu CES (prezentare teoretică - dezbateri - activități practice);

- parteneriatul în munca de la clasă, asistând efectiv la ore și oferind sprijin ori de câte ori este nevoie;

- cooptarea cadrului didactic de la clasă în realizarea de fișe individuale pentru lucrul pe sarcini mici, diferențiate, care să permită achiziții în pași mărunți, conform ritmului de învățare al fiecărui elev;

- activități care să promoveze lucrul în echipă, ajutorarea între copii, susținerea și sprijinul între membrii echipei de lucru, element foarte important pentru copiii cu CES, deoarece în acest caz, se simt valorizați pentru ceea ce sunt și-și dezvoltă încrederea în forțele proprii;

- activități de consiliere în cadrul colectivului clasei și de consiliere individuală a elevului cu CES (tot în cadrul parteneriatului);

- activități de consiliere cu părinții, pentru a asigura suportul familiei și intervenția eficientă a acestora în procesul de învățare;

- evaluează, alături de cadrele didactice, progresul copilului integrat în funcție de programele curriculare adaptate. Procesul de evaluare va fi continuu și se va face în diverse momente ale procesului de învățământ. Evaluarea formativă va urmări dacă metodele aplicate au fost sau nu eficiente, realizându-se în timpul procesului de învățământ. Evaluarea sumativă sau a rezultatelor va avea loc la sfârșitul unor programe de învățare. Prin acest tip de evaluare, se va identifica măsura în care s-au atins obiectivele, efectul strategiilor folosite, achizițiilor realizate și ce se propune pe viitor.

Putem recunoaște că elevii cu CES sunt la fel ca alți elevi și li se aplică aceleași reguli. În plus, aceștia trebuie ajutați să învețe constructiv, să fie încurajați, respectați, apreciați și

INTERVIU CU UN PRIZONIER DE RĂZBOI

Lupău Teodor, de 97 de ani

Material realizat de:

eleva Bodea Celia-Clara, clasa a V-a C
Profesor coordonator, Lipo Angela-Maria

M-a impresionat mereu străbunicul meu patern pentru că e o fire dâră și neînfricată, nu se plânge niciodată de nimic, nu îl sperie nimic. Am înțeles cu timpul, cum se explică toate acestea: experiența de 7 ani petrecută pe front și ca prizonier în Siberia în timpul celui de-al Doilea Război Mondial l-au călit și l-au întărit încât

cuvintele sale sunt o vie lecție de viață.

Vă mai amintiți de copilăria dumneavoastră?

Da, am crescut la țară, în mijlocul naturii, aveam o gospodărie frumoasă cu foarte multe pământuri, cai, boi, vite. Aveam și moară unde măcinam grâul și oțet unde făceam uleiul. Îți spun toate astea ca să înțelegi că noi, copiii, munceam foarte mult. De pe la câțiva ani băieții mergeam cu vitele la păscut, apoi ne ocupam de cai. La școală am umblat două clase primare să învăț să scriu și să citesc, pentru că stăteam mai departe de școală, iar părinții aveau foarte mult de lucru și nu mă mai puteau lăsa la școală. Fetele când aveau 9-10 ani mergeau cu oile la păscut și făceau cusături, dantelă și alt lucru de mână.

Cum era școala?

Școala era veche. Învățător era preotul care era foarte aspru cu noi. Învățam laolaltă toți copiii din clasele mici într-o cameră. Am scris cu pana pe tăbliță. Eram îmbrăcați cu o cămașă lungă de pânză, iar în picioare purtam opinci. Nu erau șosete, pantaloni, ciorapi, haine de corp. Iarna de frig luam o haină de suman de lână pe care îl făcea mama cu sora mea. Sumanul era aspru și greu, dar gerul era foarte mare, și de aceea îl purtam fără să băgăm de vină.

Cum era mâncarea?

Mâncam puțin și sărăcăcios. Nu se găsea nimic de cumpărat, mâncam doar ce aveam în gospodărie. Nu existau dulciuri. Beam lapte mereu, asta îmi amintesc.

Când ați mers în război?

În 1939, când aveam 18 ani a început războiul. Miliția din sat ne-a căutat acasă și ne-a spus că s-ar putea să ne ducă mai repede în armată, normal mergeam la 20 de ani. M-au chemat în armată în Ungaria. Apoi într-o zi ne-au spus că ne lasă liberi o săptămână să mergem acasă să spunem părinților că plecăm la război. Un vecin m-a sfătuit să mă ascund în pădure, spunându-mi că-mi arată el ascunzători unde nu mă găsește nimeni, însă din armată ne avertizase că dacă nu ne întoarcem și ne ascundem, dacă ne prinde, ne împușcă pe loc. Ai mei din familie mi-au spus să fac cum cred, așa că i-am spus vecinului meu că mai bine merg pe front, poate totuși voi scăpa, decât să mă împuște pe loc dacă mă prind.

Așa că am plecat într-o toamnă târziu, am avut cu mine o manta, pușcă, o valiză mică de lemn pe care mi-o făcuse tata. Au început luptele, a venit frigul, mergeam mereu pe jos, flămânzi, am slăbit foarte mult. Purtam tot ce aveam în spate. Într-o zi m-am hotărât să las valiza că nu mai eram în stare să o port. Așa că într-o pădure frumoașă de mesteceni, lângă o rădăcină scorburoasă a unui copac bătrân am făcut o mică groapă, am pus valiza, am acoperit-o cu frunze și am scris trei rânduri pe o coajă de mestecăn: „Sunt Toderea. Am plecat la război.” Coaja de mestecăn scrisă am trimis-o acasă prin poștă, iar ai mei au vărsat multe lacrimi când au primit-o.

Eram foarte flămânzi. Mâncam ciori moarte de pe câmp și înghețate, mâncam rădăcini pe care le găseam în drumul nostru. Uneori ne imbarcau în tren și ne duceau către Rusia. În tren ne aduceau câte o găleată de mâncare cum mănâncă porcii. Noi eram atât de infometați, încât toți ne aruncam pe găleată și toată mâncarea cădea pe jos, iar noi, toți, rămâneam flămânzi.

Într-o zi am reușit să vedem într-un pârâu într-o pădure un taur sălbatic. Careva l-a împușcat și l-am pus repede la foc într-un ceaur să fiarbă, crezând că vom mânca și ne vom potoli foamea. Când părea fiert, au venit avioanele, au aruncat bombe, a sărit tot ceaurul în aer, iar noi ne-am îndepărtat și nu am mai văzut mâncarea niciodată.

Am ajuns în Siberia unde am fost prizonier doi ani. Era atât de frig că dacă aruncai o cană de apă, când era jos, era deja înghețată. Nu aveam nici măcar apă de băut, unii dintre prizonieri își beau urina de sete ce le era.

Am ajuns la 39 de kg și aveam atâția păduchi că mi-i culegeam cu mâna de pe gât. Am slăbit într-atât că într-o zi m-au aruncat pe grămada cu morți (în fiecare dimineață doi soldați culegeau morții din noaptea respectivă). Așa că m-au aruncat cu morții. Eu însă, acolo, când au venit cu alți morți, am început să mârâi puțin, și cum între soldații de serviciu era un consătean de-al meu care m-a văzut că sunt încă viu a zis: ”Ăsta-i Toderea, hai să-l ducem de-aici!”

Într-o dimineață au sunat goarale să ne adunăm pe platou. Ne-au spus comandantii să ne adunăm după naționalitatea pe care o aveam. Au venit mai mulți comandanți care ne-au spus că războiul s-a terminat și vom merge acasă. Așa că ne-au imbarcat în trenuri. Am ajuns cu trenul până la Zalău. Era seară și cum eu știam drumul că fusesem de multe ori cu caii și cu căruța la

Sfaturi:

- ◆ exercițiile trebuie pronunțate cât mai clar și mai corect;
- ◆ exercițiile trebuie pronunțate din ce în ce mai repede și mai tare ca volum!
- ◆ încercați apoi să le spuneți cât mai clar și mai corect cu un creion în gură (creionul sau pixul este așezat pe orizontală între maxilare cât mai în spate posibil). Se va rosti de 2-3 ori rar și foarte clar și se vor lua pauze după 12 – 15 cuvinte pentru ca exercițiul să fie eficient.
- ◆ exersați fiecare exercițiu în parte - repetați fiecare exercițiu (10-20 de ori)
- ◆ printați exercițiile pentru a le putea exersa mai ușor
- ◆ învățați-l pe de rost și roștiți-l repede fără să-l mai citiți
- ◆ reluați exercițiul după câteva zile.

CADRUL DIDACTIC DE SPRIJIN - PERSONAJ NOU ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Profesor de sprijin, Ardelean Veronica

Cadrul didactic de sprijin este un personaj nou, care are un rol principal în eficientizarea procesului educațional în clasele unde se desfășoară învățământul integrat. Practic, este elementul de legătură care asigură funcționarea reală a parteneriatului dintre organismele implicate în procesul integrării. Construirea unui parteneriat între cadrul didactic de la clasă și cadrul didactic de sprijin se poate realiza în forme variate, în funcție de circumstanțele particulare și preferințele individuale. Multe lucruri depind de credibilitatea cadrului didactic de sprijin, de capacitatea lui de a demonstra, de a oferi sprijin și consiliere, sau acolo unde este necesar, ajutor practic, direct.

Printre sarcinile pe care trebuie să le realizeze cadrul didactic de sprijin, în colaborare cu cadrul didactic de la clasă, putem aminti:

Exercițiile de dicție ajută la corectarea vorbirii, îmbunătățirea sunetelor, accentuarea cuvintelor importante dintr-o frază și chiar înlăturarea accentelor regionale.

Ce fel de exerciții?

- Exerciții de respirație
- Exerciții de corectare a defectelor de pronunție
- Exerciții pentru corectarea pronunției vocalelor
- Exerciții pentru corectarea pronunției diverselor consoane
- Exerciții pentru pronunțarea corectă și clară a finalurilor de cuvânt
- Exerciții pentru intensitate, ritm și variații de registru vocal
- Exerciții pentru corectarea dificultăților de articulație

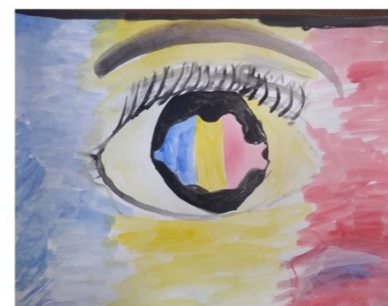
În terapia logopedică pentru dezvoltarea auzului fonematic, alături de recunoașterea și utilizarea onomatopeelor ca exercițiu de analiză fonetică sunt des utilizate frământările de limbă. Frântura de limbă, numită și „frământare de limbă”, „încurcătură de limbă”, „îmbârligătură de limbă” și „scrântitură de limbă”, descrie vorbirea, fraza încâlcită, formată dintr-un șir de cuvinte greu de rostit.

Odinioară ele erau repetate de copii sau tineri pe la șezători, rostirea lor era obiectul pedepselor date în timpul jocurilor sau chiar se organizau concursuri „de frânt limbi”.

Dificultatea constă în a rosti grupuri fonetice cu articulare complicată, mai ales în repetarea lor la distanță mică, cu câte o ușoară variație. Jocurile fonetice românești se bazează în special pe rostirea alternată a oclusivelor și a vibrantei r.

Exemple:

- ◇ Retevei de tei pe miriște de mei.
- ◇ Sașiul stă pe șasiu și şușotește.
- ◇ Șase sași în șase saci.
- ◇ Piatra crapă capra, capra crapă piatra.
- ◇ Oaia aia e a ei, eu i-o iau.
- ◇ Am o vâjâitoare care vâjâie ca un avion vâjâitor. Vâjâie tare vâjitoarea, dar mai tare vâjâie avionul vâjâitor.
- ◇ Arhiepiscopul Constantinopolului vrea să se dezarhiepiscopocostantinopolizeze.

NOSAL IULIA -VIII B

PAȘCA ALEXIA-VI C

JURCĂU PETRA- VI C

MAC GIANINA-VII B

BALOGH ALESSIA-VIC

BODEA CELIA-VC

VAIDA IONUȚ-VI A

GEIGER KIRA-V C

VEREȘ DAVID- VC

CRISTEA MEDEEA-VC

BUCUR DOROTHEA-VC

SABO MARIA-VIA

BODNAR LĂCRIMIOARA-VA

GEIGER KIRA-VC

CRISTE SEBASTIAN-VC

BOZGA LIANA- VIID

KOVACS ȘTEFANIA-VIIC

BUZA ȘTEFANIA-VIID

SANTAVAN MARIA -VII C

SABOU CRISTIANA-VII B

MIRIȘAN CĂTĂLIN VIII D

două lucrări pe fiecare unitate de învățământ, conform criteriilor stabilite în cadrul proiectului: respectarea temei, originalitate, creativitate, rime inedite, corectitudinea și calitatea exprimării.

Pentru etapa județeană, au fost selectate 39 de poezii, dintre care 27 de poezii la secția română și 12 poezii la secția maghiară. În urma jurizării lucrărilor, s-au acordat premii și mențiuni.

Eleva noastră, Carina Opreș, coordonată de învățător, Maria Chereji și profesor logoped, Narcisa Ioana, a obținut locul III.

CUM ÎMI POT ÎMBUNĂTĂȚI DICȚIA?

Profesor logoped, Narcisa Ioana

O pronunțare corectă și fermă a cuvintelor vă transformă într-o persoană convingătoare. Fie că ești angajat sau angajator, persoană publică sau nu, actor, prezentator, profesor, manager, student, elev... și te pregătești să susții un interviu, discurs sau chiar o prezentare. Știi că este foarte important să vorbești corect, coerent și mai ales să ai o dicție perfectă?

O dicție bună îmbină cuvintele cu emoția, transmite starea și te conectează cu auditoriul. Dicția este arta prin care dai viață cuvintelor! Tonalitatea și ritmul sunt instrumentele principale ale dicției. Ele funcționează după modul în care sunt antrenate.

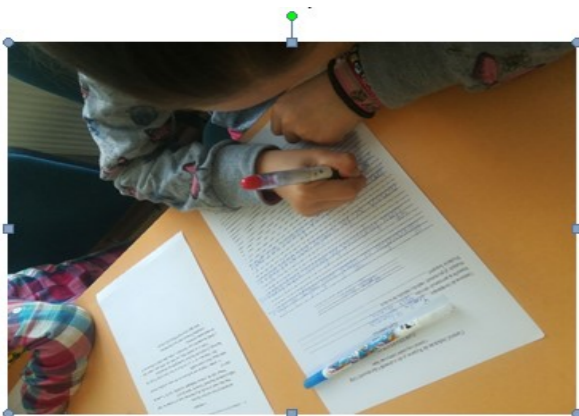
Dicția se învață prin practică și prin joc. Practica presupune exerciții, metode și tehnici specifice. Prin joc înveți să interacționezi și să comunici orice mesaj unui grup nou.

ÎN LUMEA RIMELOR ȘI A CALIGRAFIEI

Profesor logoped, Narcisa Ioana

În anul 2018 s-au desfășurat două concursuri județene inițiate de către Centrul Județean de Resurse și de Asistență Educațională Sălaj – Centrul Logopedic Interșcolar Sălaj, având ca și parteneri unitățile școlare în care își desfășoară activitatea logopezii școlari.

Concursul de caligrafie și ortografie „Scrisul este oglinda noastră – Cel mai frumos scris de mână” s-a desfășurat în perioada aprilie-mai 2018 și a avut drept scop conștientizarea elevilor din clasele a II-a asupra importanței limbajului scris și dezvoltarea interesului pentru un scris caligrafic și ortografic.

Elevii participanți au fost coordonați și îndrumați de către profesorii logopezi și profesorii pentru învățământul primar ai claselor participante.

Concursul s-a desfășurat în două etape: etapa pe școală și etapa județeană. În vederea calificării pentru etapa județeană, juriul de la nivelul unității școlare a selectat trei lucrări conform criteriilor stabilite: scris caligrafic și ortografic.

Ne bucurăm și mândrim cu locul I, obținut de elevul nostru, Man Eduard, coordonat de către profesor pentru învățământul primar Mariana Aionese și profesor logoped Narcisa Ioana.

În perioada noiembrie - decembrie 2018 s-a desfășurat etapa județeană a concursului de creație literară „În lumea rimelor – Scrisoare în versuri către Moș Crăciun”, care a avut ca scop dezvoltarea imaginației creatoare și stimularea interesului pentru rime și poezii, în general.

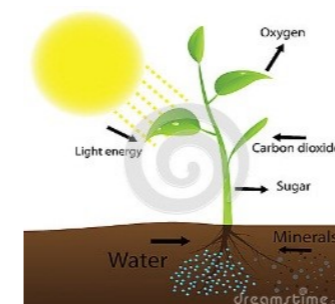
Elevii din clasele a IV-a (secțiile română și maghiară), au compus poezii adresate lui Moș Crăciun, fiind îndrumați și coordonați de către profesorii logopezi și profesorii pentru învățământul primar. Concursul s-a desfășurat în trei etape: etapa pe clasă, etapa pe școală și etapa județeană. În vederea calificării pentru etapa județeană, poeziile compuse de către elevi au fost jurizate în cadrul etapelor pe clasă și pe școală, juriul selectând din totalul poeziilor participante doar câte

CURIOZITĂȚI DESPRE PLANTE

Eleva Sârbe Alma-Cristiana
Clasa a V-a C

Profesor coordonator, Costăș Nicoleta

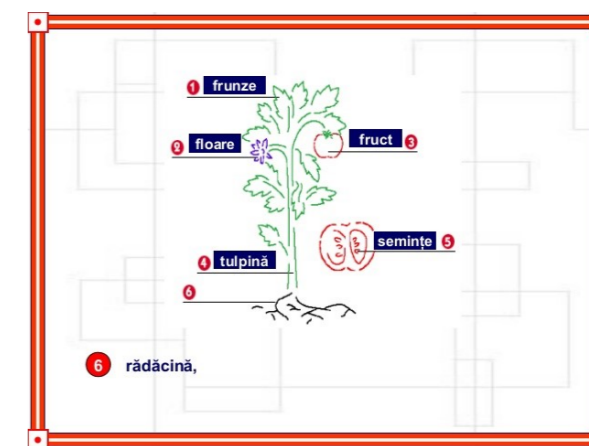
Astăzi vom vorbi despre plante. Regnul Plantae este o categorie care cuprinde, conform oamenilor de știință, organismele fotosintetizante, adaptate primar la viața terestră. Plantele sunt formate din celule. Celulele sunt formate din membrană, citoplasmă, nucleu și în cazul plantelor, pe lângă toate acestea, se află un pigment verde care dă culoarea plantei.

Plantele au nevoie de căldură, apă, lumină și un sol fertil. Plantele sunt organisme, în marea majoritate a cazurilor autotrofe, care își pregătesc singure hrana din substanțe minerale, apă și dioxid de carbon, în procesul de fotosinteză folosind drept sursă de energie lumina solară. Lumina este un factor esențial pentru desfășurarea procesului de fotosinteză, proces indispensabil vieții plantelor. În mediul acvatic, factorul lumină este puternic restricționat de adâncimea apei. Dioxidul de carbon din atmosferă este suficient și nu mai este un factor restrictiv asupra fotosintezei, cum se întâmplă adeseori în apă.

Planta este alcătuită din:

- rădăcină
- tulpină
- frunze
- floare
- fruct (semințe)

Planta este un nume generic dat organismelor vegetale, care își extrag hrana prin rădăcini, caracterizându-se prin prezența clorofilei, prin faptul că membrana celulei este formată din celuloză și în cazul speciilor superioare, prin alcătuirea corpului din rădăcină, tulpină și frunze.

CORPUL UMAN - O MINUNE A LUI DUMNEZEU

Eleva Bodea Celia-Clara
Clasa a V-a C
Profesor coordonator, Costaş Nicoleta

Deși de multe ori oamenii nu dau atenție corpului și sănătății lor, acestea sunt două aspecte importante în viață. În timpurile noastre corpul este atacat de milioane de factori negativi. Aceștia provin din diferite surse.

De multe ori nu dăm importanță alimentației corespunzătoare și nu știm multe lucruri vitale despre propriul corp. Corpul uman este plin de aspecte încă nedescoperite. De multe ori nu ne dăm seama câte putem face fără prea mult efort. Corpul ne ajută să completăm ceea ce stă ascuns în sufletul învelit de o mantie plină de secrete și sentimente.

Fiecare avem dubii și neclarități în ceea ce ne privește propria capacitate, de aceea câteva curiozități despre corpul uman sunt acestea:

- ⇒ Ca să facă un singur pas, o persoană folosește 200 de mușchi.
- ⇒ Un bebeluș are 300 de oase, însă la maturitate numărul acestora scade, ajungând la 206 pentru că unele oase se unesc.
- ⇒ Oamenii pot supraviețui mai mult fără mâncare decât fără să doarmă. Astfel, o persoană poate să trăiască o lună sau două fără să mănânce, însă nu mai mult de 11 zile fără să doarmă.
- ⇒ În fiecare zi un om are, în medie, peste 70 de mii de gânduri.
- ⇒ În jumătate de oră, corpul uman eliberează suficientă căldură cât să încălzească 1 l de apă.
- ⇒ Pentru a zâmbi, un om folosește 13 mușchi, în timp ce pentru a se încrunta are nevoie de 43.
- ⇒ Atunci când strănuți toate funcțiile corpului se opresc, inclusiv inima.
- ⇒ Impulsurile nervoase trimise de creier circulă cu o viteză de 274 km/h.
- ⇒ Lungimea totală a tuturor vaselor de sânge din corpul uman este de aproximativ 100.000 de km.
- ⇒ Până la sfârșitul vieții unei persoane aceasta își poate aminti, în medie, în jur de 150 de trilioane de informații.
- ⇒ În medie, un copil în vârstă de patru ani pune 450 de întrebări pe zi.
- ⇒ Dinții sunt singura parte din corpul uman ce nu se poate vindeca singură.
- ⇒ În medie, o persoană are nevoie de șapte minute pentru a adormi.
- ⇒ Suntem programați genetic să trăim 100 de ani. Alegerile nesănătoase și stilul de viață ne scurtează însă foarte mult viața.
- ⇒ 50.000 de celule din corpul tău au murit și au fost înlocuite cu altele noi în timp ce tu ai citit ce este mai sus.

eveniment recent);

- limitați activitățile cu un potențial limitat de dezvoltare a limbajului (privitul îndelungat la televizor, jocul pe tabletă, telefon etc.) și sugerați alte activități;

- cereți copilului, sub formă de joc, să despartă cuvinte în silabe, să definească cuvinte, să numească cuvinte care încep cu un anumit sunet etc.

Limbajul este unealta cea mai importantă și mai activă pentru un preșcolar. Cu ajutorul limbajului copilul își exprimă emoțiile, dorințele, trebuințele și în același timp descoperă lumea. La vârsta preșcolară și școlară mică limbajul capătă noi valențe ce îi permit copilului să realizeze relații complexe cu adulții și cu ceilalți copii, să-și organizeze activitatea psihică, să acumuleze informații și să însușească experiență socială.

CENTENAR CĂLĂTOR – ȘIMLEU SILVANIEI

Profesor învățământ primar, Sabău Maria-Rodica

Autobuzul care a purtat expoziția „Centenarul Călător” a ajuns și în orașul Șimleu Silvaniei, oraș care a dat personalități ce au făcut istorie. Prin intermediul acestuia am aflat și noi, clasa a II-a D, elemente de istorie locală referitoare la implicarea și contribuția personalităților sălăjene la împlinirea Marii Uniri.

Inscripționat cu elemente care să informeze publicul despre Centenar, autocarul a avut în interior o amenajare expozițională care a oferit informații esențiale referitoare la principalele personalități care au contribuit decisiv la fondarea României.

Aceste informații au fost puse la dispoziția publicului prin intermediul unor soluții tehnologice de secol XXI (All in on PC InfoTouch) care au permis nu doar oferirea de informații suplimentare, dar și desfășurarea unor jocuri de cultură generală având ca subiect personalitățile sălăjene din generația Marii Uniri. Jocurile au avut în vedere întrebări bazate pe informații expuse și au asigurat nu doar dobândirea de cunoștințe, ci și consolidarea lor.

CUM SPRIJINIM DEZVOLTAREA LIMBAJULUI ȘI A COMUNICĂRII

PREȘCOLARULUI ÎN CALITATE DE PĂRINȚI?

Profesor logoped, Cristolțan Codruța-Anca
Centrul Județean de Resurse și de Asistență Educațională Sălaj
Profesor învățământ preșcolar, Sabou Cristina-Ioana
Grădinița cu Program Prelungit „Zâna Zorilor” Cluj Napoca

Interacțiunea dintre copil și cei din jurul lui este definitorie pentru evoluția limbajului și a comunicării. Mediul stimulativ va facilita dezvoltarea gândirii, cât și latura afectivă. Părinții pot avea o mare influență în formarea personalității copiilor și este util să fie cât mai bine informați cu privire la modul în care trebuie să acționeze. În general părinții sunt interesați de ceea ce ar fi util să cunoască cu privire la dezvoltarea limbajului și a comunicării copiilor. Respectarea câtorva recomandări poate constitui un veritabil sprijin în procesul de formare și dezvoltare al limbajului și comunicării.

Recomandări pentru părinți:

- în primul rând este important să conștientizați că sunteți un model pentru copil, iar copiii învață foarte mult imitând ceea ce văd și aud;
- vorbiți cât mai mult cu copilul;
- încurajați-l să vorbească, această situație îi va oferi ocazia să învețe să se concentreze asupra mesajului și să-și perfecționeze construcțiile verbale;
- vorbiți clar și corect din punct de vedere gramatical, fără regionalisme;
- evitați utilizarea excesivă a diminutivelor;
- adresați-vă cu calm copilului, utilizați pauze între cuvinte, propoziții;
- dacă este posibil, priviți copilul atunci când îi vorbiți și când vi se adresează;
- nu încurajați vorbirea incorectă a copilului pentru a vă amuza;
- corectarea în public pentru a nu-i prejudicia imaginea;
- în interacțiunea cu alte persoane, nu vorbiți în locul copilului atunci când el poate să o facă;
- citiți copilului povești educative, poezioare sau orice alte mesaje scrise de care acesta ar putea fi interesat, familiarizați-l cu cărțile;
- încurajați-l să cânte pentru a-și dezvolta simțul ritmic;
- verbalizați ceea ce faceți în timpul activităților casnice, atunci când vă asistă și încurajați-l să verbalizeze în timpul jocurilor;
- oferiți copilului cât mai multe ocazii pentru a interacționa cu alți copii și adulți;
- cereți copilului să povestească experiența lui anterioară (dintr-o anumită zi sau un

ATELIERUL DE CREAȚIE

Gazdac Larisa, CP B

Crișan Yanis, CP B
prof. înv. primar, Ciobanu Alina

CRIZANTEMA

Ardelean Sara, clasa a II-a C
prof. înv. primar, Teieru Cristina

Bun venit, frumoasă toamnă,

Cu alaiul tău de flori!

Te asemeni cu o doamnă

Îmbrăcată-n vii culori!

Flori de basm, de crizanteme

Roz, albastre, ruginii,

Sunt cântate în catrene

Și în versuri mii și mii.

Crizanteme parfumate

Ne surprind cu-al lor miros,

Ele-s gingaș lăudate...

Le privesc cu drag, sfios.

E IARNĂ ACUM!

Păcurar Alexandru, clasa a II-a C
prof. învă. primar, Teieru Cristina

Din cer cad mii de fulgi de nea
Și ca-ntr-un dans frumos se prind,
Steluțe mici ce strălucesc
Și pe pământ încet sosesc.

Copacii-s plini de promoroacă
Și casele împodobite
Cu flori de gheață la ferestre,
Totul e alb ca în poveste.

Gerul e aspru, e liniște-n jur,
În depărtare se-aud doar copii
Care coboară la vale cu sănii,
Magia e mare, e iarnă acum!

ROMÂNIA NOASTRĂ MARE!

Man Eduard Nicolae, clasa a III-a A
înv., Aionese Mariana

Mă gândesc, mă tot gândesc,
Dacă am să reușesc,
Să te-nalț sus către stele
Și să scriu gravat în ele,
Un elogiu țării mele.

Eu din cărți doar am aflat,
Cum străbunii au luptat,
Cum la Alba au plecat
Și cum Unirea au realizat.
Ei au mers pe jos chiar și cu care,
Totul pentru România noastră mare.

FULGII DE NEA

Pintilie Teodora, clasa a IV-a B
înv., Șumălan Angelica

În vremurile de demult, fulgii de zăpadă erau niște fluturi de gheață albi, albi ca laptele.
Ei locuiau în cer, într-un castel de gheață.

Aveau o regină a cărei sclipire te minuna: avea părul alb ca neaua, ochi argintii și o rochie lungă, încrustată cu nestemate strălucitoare. Toți supușii regatului din nori o iubeau nespuse de mult.

Dar, într-o zi, regina se îmbolnăvi. Au fost chemați nenumărați doctori, însă niciunul nu i-a găsit leacul.

Un fluture de gheață a spus că el știe cum poate fi vindecată regina.

Draga noastră regină are nevoie de fulgul de argint!

Toți au crezut că e doar un mit, dar până la urmă s-a dovedit a fi adevărat. Cei doi fluturi mai mititei, care au fost trimiși în căutarea fulgului de argint, după două zile de căutare, s-au întors la palat victorioși, cu fulgul mult dorit.

Cum l-au pus pe fruntea reginei, aceasta și-a revenit ca prin minune.

Mare bucurie a fost la castel! Pentru a-i răsplăti, regina a preschimbat toți fluturii de gheață în fulgi de nea, care să facă mult bine de acolo, de sus, tuturor oamenilor de pe Pământ.

De atunci, cad pe pământ, în fiecare iarnă roiuri de fulgi, cu mii și mii de forme.

Iarna - clasa a IV-a B:
Rusan Mihai, Rus
Ioan,
Cighi Fabiana, Jurcuț
Daniela, Mitruț Mara,
Pintilie Teodora

Cei trei s-au bucurat de tot ceea ce vedeau și, în amurgul roșiatic, s-au întors în sat oboseți, dar mulțumiți că au petrecut o după-amiază minunată în mijlocul naturii care ne dăruiește zilnic din bogăția ei.

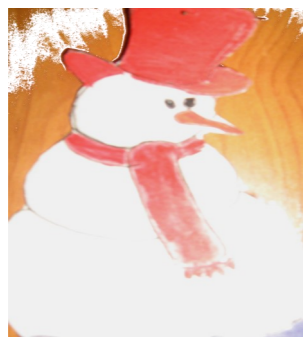
IARNA CEA FRUMOASĂ

Ghiurcuța Alisia, clasa a IV-a B
înv., Șumălan Angelica

Astăzi a-nceput să cadă
Câte-un fulg micuț și alb,
Iar în fiecare casă,
Vezi câte-un năsuc pe geam.

Ziua ninge, noaptea ninge,
Omățul prin zări se-ntinde!
Dragă-mi ești, iarnă frumoasă,
Că ne-aduci lumină-n viață!

Toți copiii ies din casă
„Oameni” să construiască,
Să se joace în zăpadă,
Că le este tare dragă!

România, te iubesc!
Oare cum să te slăvesc?
Pe străbuni să-i preacinstesc,
Că-s din neamul românesc.
Nu cred azi, dar sigur mâine,
Tu vei auzi de mine.

LA SĂNIUȘ

Pop Alexandra, clasa a III-a A
înv., Aionese Mariana

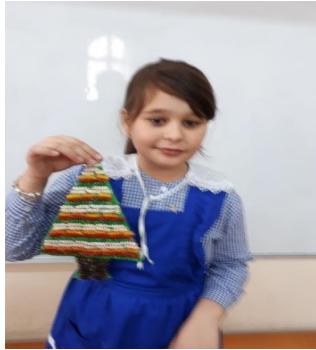
E o zi de săniuș,
Unde mulți copii sunt duși.
Ninge tare peste ei
Cu fulgi mari și clopoței.

Săniile multe vin la vale
În strigăte și urale.
Copii mari și copii mici
Se distrează cu bunici.

La sanie ne-am distrat
Multă lume s-a aflat,
Cu familia împreună
Și cu multă voie bună.

Papp Cristina, clasa a III-a A
înv., Aionese Mariana

Pop Alexandra, clasa a III-a A

Man Eduard, clasa a III-a A
înv., Aionese Mariana

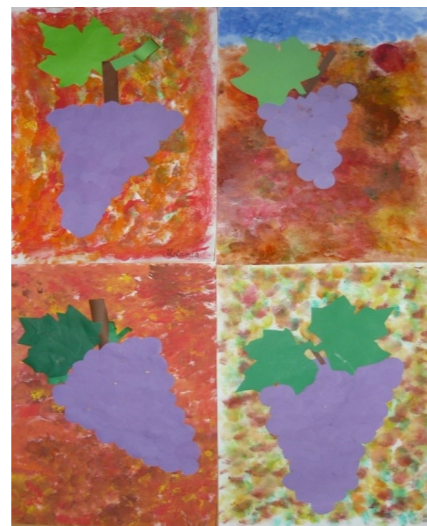
Dragoș Diana, Opriș Carina, Pașca Antonio, clasa a IV-a C

TOAMNA

Jozsa-Botos Andrea, clasa a III-a C
prof. înv. primar, Florica Bodea

Vacanța mare s-a sfârșit,
Toamna iarăși a venit!
Frunzele s-au colorat
Peisajului culoare i-au dat.

Școlărițe, școlărei
La școală se întorc și ei,
Cu toții s-au bucurat
Când învățătoarea i-a salutat.

Crișan Amalia, Borz Luca, Oneș Bianca, Cordiș Antonio,
clasa a III-a C

Rus Nicoleta-Andreea, clasa a III-a C

TOAMNĂ

Toth Diana-Antonia, clasa a IV-a B
înv., Șumălan Angelica

Este o zi frumoasă de toamnă. Andreea și prietenii ei, Marius și Roxana, au plecat împreună în pădurea de la marginea satului.

Ajunși în pădure, au rămas uimiți de frumusețea din jur. Frunzele copacilor și-au schimbat haina lor cea verde: unele erau roșii, altele negre și cele mai multe galbene. Ele erau pictate de cel mai renumit pictor: *toamna cea frumoasă*. Cădeau rând pe rând și se așterneau pe pământ formând un covor colorat și foșnitor.

-Andreea, vrei să ne jucăm în frunzele așternute pe pământ? întrebă Roxana.

-Desigur! Vino și tu, Marius!

Cei trei au început să se zbenguie prin mulțimea de frunze de parcă erau într-o lume

colorată și foșnitoare.

O adiere scutură copacii și frunzele cădeau legănându-se, parcă dansând prin aer un dans al bucuriei.

Câteva păsărele începură să cânte un cântec care îți pătrundea în suflet și te liniștea.

SCRISOARE CĂTRE MOȘ CRĂCIUN

Mocan Natalia, clasa a IV-a C
înv., Chereji Maria

Moș Crăciune drag,
Tu sigur vei veni!
Eu te aștept în prag
Să ne faci bucurii.

Bunicuței niște ochelari,
Iar bunicului papuci,
Pentru mama, nu uita, cercei
Și lui tata o pereche de mănuși.

Mașinuță pentru frățiorul meu,
Mie o carte că citesc mereu
Și sunt cuminte îți mai spun,
Dragă Moș Crăciun.

Moșule, ca și-altă dată
Toți copiii te așteaptă.
Să nu vii cu mâna goală
La colegii mei de școală!

Clasa culorilor — a IV-a C

Din lucrările clasei a IV-a C

ANOTIMP MULTICOLOR

Bodea Amadeea-Maria, clasa a III-a C
prof. înv. primar, Florica Bodea

Păsărele și cocori
Zboară astăzi de la noi,
Natura-i cam plictisită,
Dar eu tot sunt fericită
C-a-nceput școala frumoasă
Și nu mai stăm tot în casă.

La școală noi învățăm,
Ne jucăm și ne distrăm,
Uneori mai și cântăm,
Desenăm și-apoi pictăm,
Plecăm de-acasă de zori,
Ca să fim școlari vioi.

LA DERDELUȘ

Andor Ioana-Diana, clasa a III-a C
prof. înv. primar, Florica Bodea

Ninge cu fulgi mari ca în povești. Totul e alb și pufos. Natura pare acoperită cu o pătură de mătase. Împreună cu prietena mea, Andreea, am hotărât să plecăm la săniuș.

Obrajii se înroșiră, mâinile erau înghețate. Abia trăgeam săniuța pe deal în sus. O mulțime de copii coborau unul după altul. Unele sănii se rostogoleau la vale. Toți copiii erau veseli și jucăuși.

Deodată am început să coborâm și noi. Sania noastră avea tălpi lucioase de gheață și nu o puteam opri. Andreea era foarte curajoasă și o conducea bine. Am reușit să coborâm fără să cădem, însă apoi au urmat peripeții de neuitat.

Câțiva copii au făcut un om de zăpadă. Am mers și noi să îi ajutăm. I-am pus ochi, nas, guriță, nasturi, mâini și pălărie. Ne-am bulgărit puțin la sfârșit, dar apoi eram înghețați

de frig.

La un moment dat am decis să plecăm acasă. Mama ne-a așteptat cu o ciocolată caldă și ne-a cerut să-i povestim aventurile de pe pârtie. A fost o zi grozavă și tare așteptată.

Peisaje de iarnă realizate de elevii clasei a III-a C: Bregea Ariana, Haraga Melania, Andor Ioana, Oneș Bianca, Rus Nicoleta, Moga Melania

FRUMUSEȚILE TOAMNEI

Nagy Szilvia Aliz, clasa a IV-a A
prof. înv. primar, Moldovan Valentina

Răcoarea dimineții era bună. Simțeam aerul care îmi intra în plămâni și mă simțeam foarte bine. În livadă, iarba necosită și plină de rouă era așternută cu merele căzute pe jos.

Parfumate și înrouate, formau un covor colorat și vesel. M-am aplecat să le adun în coșul împletit de nuiete al bunicii. Fiecare măr era o poveste a unirii miraculoase dintre toate elementele naturii, o simfonie a culorilor și aromelor subtile și dominante, o materializare a divinului. În podul palmei, fiecare măr devine o „cărămidă” în catedrala coșului. În curând coșul era plin cu minunile înmiresmate și pregătite să fie depuse în sanctuarul podului cu fân al bunicii. În timp ce urcam pe scara cu fuștei de lemn, am zărit razele de lumină cernute de țigla ușor inegală în fuioare lungi și prăfuite. Culcușul de fân era într-un colț. Deasupra, agățate de bârnele din lemn, cumiți și răbdătoare, într-o abundență pantagruelică adăstau cununile de ceapă și usturoi, împletite de mâinile sfinte ale mamei.

Mirosul de mere și de fân mi-a umplut sufletul și atunci am înțeles de ce „Veșnicia s-a născut la sat”.

PĂDUREA EROILOR

Dragoș Diana, clasa a IV-a C
înv., Chereji Maria

Sub amurgul lin și drag
Se-ntind pădurile de brad,
Pe sub care-s presărate
Sufletele importante.

Care țara au salvat,
Războaie au câștigat,
Toate acestea pentru pace,
Unire și libertate.
Să strigăm cu-nflăcărare
Trăiască România mare!

Îi cinstim cu demnitate
C-au luptat pentru dreptate,
În lupte viața și-au jertfit,
Să fim un popor unit.

COLȚ DE RAI

Opriș Carina, clasa a IV-a C
înv., Chereji Maria

Colț de rai e țara mea,
Suntem mândri să trăim în ea,
Are lanuri și păduri,
Oameni harnici și la suflet buni.

Avem o bogată istorie,
Cu multe fapte de glorie,
Cu eroi ce s-au jertfit,
Ca visul să fie-mplinit.

Avem cu toții un dar
Acum în Anul Centenar,
Sărbătorim cu bucurie
Un veac de la Marea Unire.
Inimile bat mai tare-n piept,
Înaintașilor le datorăm respect!

SCRISOARE CĂTRE MOȘ CRĂCIUN

Tuns Daria Lorena, clasa a IV-a A
prof. înv. primar, Moldovan Valentina

Îți scriu la focul sobei,
Lemnul trosnește voios,
Pisica-mi doarme la picioare,
Torcând somnoros.

Pe geam se-așterne catifeaua nopții,
Stele licuresc înfinit,
Prin cetini răzbate plapuma iernii,
În anotimpul albit.

Pacea coboară în casă și-n mine
Adusă-n voalul de îngeri cernut
Și plin de această pace adâncă,
Simt că nu mai am nimic de cerut.

Gândul că Moșu' aduce și-aduce,
Și dă și n-așteaptă nimic de la noi,
Mă umple de-nțelegerea bruscă, că astăzi
Noi suntem darul și n-avem nevoi.

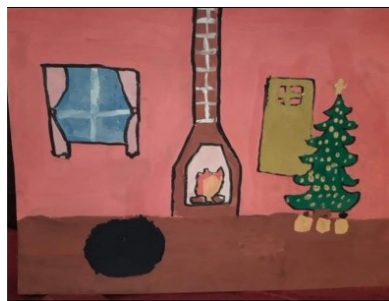
SĂRBĂTORILE DE IARNĂ

Păduran Casandra Miruna, clasa a IV-a A
prof. înv. primar, Moldovan Valentina

Bucătăria mirosea a cozonaci cu nucă și geamurile erau asudate de la dogoarea cuptorului. Cu mâinile înroșite și fața rumenă, bunica scotea cu lopata de lemn cu coada lungă, pâinea și cozonacii din cuptorul zidit din lut.

Din aluatul de pâine bunica ne-a arătat cum să modelăm porumbei: o linie de aluat groasă cât încheietura unei mânuțe de copil care se arcuiește într-un nod gureș care forma corpul păsării. Capătul forma gâtul și apoi capul ornat cu doi ochi din tăciune negru. Și-i gata! Ușor și distractiv și -apoi vine așteptarea. Nepoții îmbujorați, cu ochii strălucitori de emoție, așteptau în fața ușii acoperite a cuptorului coacerea porumbeilor. Degeaba-i dojenea molcom bunica să nu-i mai împleticească picioarele cu neastâmpărul și freamătul lor zburdalnic: nimeni n-o lua în serios. Așteptau cu nerăbdarea unui părinte nașterea unui copil mult dorit. Și iată că maestrul de ceremonii care era bunica, dă semnalul că porumbeii trebuie scoși din cuptor. Din hruba încinsă lopata scoate minunile din aluat, gugulețe gingașe cu crusta rumenă. Doar dogoarea lor mai ține mânuțele copiilor deoparte, pentru că ochisorii lor rotunzi de uimire și încântare s-au umezit. Trebuie așteptat să se răcească, din moși-strămoși se știe asta. Copiii așteaptă cuminți, fețele sunt serioase, doar freamătul piciorușelor le trădează nerăbdarea. Bunica merge până la poartă. Pe când se întoarce, copiii au dispărut, porumbeii de-asemeni și e liniște.

Bunica mustăcește un zâmbet galeș în colțul gurii și-și continuă treaba cu mișcări molcome.

Chiș Darius clasa a IV-a A

LA SĂNIUȘ

Bundic Thais Electra, clasa a IV-a A
prof. înv. primar, Moldovan Valentina

Casy avea ghetuțe roșii, palton roșu, năsuc roșu, doi ochi albaștri ca panseluțele și zulufi ca spicul de grâu, iar gurița scotea aburi ca samovarul.

A pierdut o mănușă pe pârție. Pe cea rămasă a schimbat-o de pe mâna stângă pe mâna dreaptă, dar parcă nu-i vine așa bine, tot alunecă. Cât a stat să-și caute mănușa și-a pierdut rîndul. Era în spatele lui Andrei, vecinul ei cu doi ani mai mare. Doar cu el îi dau voie părinții să meargă la săniuș. E ca un frate pentru ea, e protectorul ei de la grădiniță. Îl căută din priviri și -l văzu în josul pârției. Îl așteptă să urce, ca să-și ia rîndul în spatele lui. Și-ar fi dorit un frate ca el, să-l aibă tot timpul ca protector, nu doar din când în când, ca vecin. Din cer, se roteau fulgii albi ca un dans de fluturi. Își lăsă capul pe spate și le simți atingerea înfiorată pe buze și pe față. Se așeză, conștientă de liniștea din jur, de zidul îndepărtat format din brazii maiestuoși acoperiți de zăpada groasă și de oboseala din picioare. Fetița obosise de dimineață și îi frig la mână, iar Andrei scoase din buzunar mănușa ei, fluturând-o vesel. Casy sări spre el și se rostogoliră ca doi cățeluși prin zăpada pufoasă, disputându-și mănușa. A doua zi erau din nou la săniuș, cu echipamentul complet.

Chiș Darius clasa a IV-a A

